

Continent sense esperança

II — De Zimbabwe a Victoria Falls

A Salisbury s'hi troba un dels tres centres o intituts mundial per a l'elaboració d'antiverins de serpents. És l'Institut Smithson. Els altres dos estan, un a Bagkok i l'altre a Sao Paulo.

Hi podem veure com treuen el verí dels ullals de les cobres forçant-les a fer mossegar la vora d'una copa de vidre graduada.

És una qüestió ben perillosa que porten a terme un metge-veterinari anglès i un practicant rhodesià que semblen estar molt sincronitzats.

Hi ha tantes bestioles d'aquestes que a un li ve la fel a la boca, però els dos científics es mouen entre elles amb tota seguretat. Pensem que hi té quelcom que veure el que col·loquin a les serpents en quadrats de rajola separats per herba. Sembla que aquests quadrats actuen sobre l'actitud de la serp ja que totes tenen el cap enlairat, exactament, en la mateixa direcció.

Si algú de vosaltres és aficionat a les novel·les d'aventures amb tota seguretat ha llegit «Les mines de Salomó», on el seu autor Rider Haggard col·loca l'acció en un espai de terreny desèrtic (desert de Kalahari?), la població sudafricana de Durban i l'est de Salisbury vora de l'aeroport de Fort Victoria.

Organitzada l'excursió facultativa a la qual sols hi anàvem set rodamons tafaners, ràpidament ens van portar a Zimbabwe o Zimbabve, on poguérem observar que de la història de Haggard, allà, res.

En canvi ens trobàrem amb uns murallams enormes amb pedres tan ben ajustades que recordaven Macchu Picchu, al Perú, Tiro a Beirut o Micenes a Cefalònia. Els passadissos són impressionants i les defenses molt enginyoses.

L'anglès Rufus Quinder va descobrir aquesta ciutat el 1870.

Fortificada pels karengs en el segle XI, va sofrir atacs dels verfilius, branca poderosa i belicosa procedent de Fenícia, però que fins ara, no comença a ésser estudiada.

Dalt d'un replà proper de la muntanya hi ha l'acròpolis, per pujar en la qual un gran rètol ens adverteix que ens poden caure pedres de la muralla per la progressiva descomposició. El que no diu és que ens vàrem topar amb una serp-foet que afortunadament no es va mostrar agressiva, perquè nosaltres hem de confessar que de caçadors no en tenim res.

Avui s'accepta doncs que els primers pobladors d'aquest lloc eren asiàtics mediterranis que crearen un fogar de força i cultura gens desdenyable.

La tarda d'aquest meravellós dia ens portaren —tossuts ells— a passejar-nos en jeep per una reserva, per tal que (una vegada més) féssim un petit safari per l'estil del que el dia anterior ens havien ofert pels voltants de Salisbury i que va resultar un xic de desastre.

El de Zimbabwe va ésser més interessant, però reconec que veure un rinoceró de tres tones a 4 metres d'un micro-

bus que no en fa ni una, no és una situació gens reconfortant. Aquestes bestioles tenen una banya central que fa estremir. Jo amb el Rioleon Safari del Vendrell, on es cruspèixen algun francès de tant en tant, ja en tinc prou.

Una de les sorpreses més acusades en aquest viatge, va ésser Victoria Falls o com en diríem nosaltres, les cataractes Victoria.

Pensàvem que es tractava d'una poderosa manifestació de la naturalesa, però ens equivocàvem de mig a mig, perquè tot el que l'home ha fet a l'entorn d'aquestes i altres cataractes de tot el món és veritablement notable.

S'ha creat un poble o ciutat que evidentment es veu artificial, tal com veiem al cinema la plasmació d'una ciutat de «western», l'habitat del Mushaa Saagan que és un ballet negre del qual després parlarem i també un hotel extraordinari dels que ja no en queden.

Blanc, impolut, apaisat, emplaçat en ampli semicercle de 600 metres de longitud, amb vista dirigida vers l'indret de les cascades, i sols constant de baixos i primer pis, té tot l'aire d'un hotel-balneari francès vuit-centista.

I fills, què s'hi estava bé...! Silenci. Uns ocells subtropicals xerrotegen al jardí suaument. Sense tenir d'esperar ascensors en edificis «building» construïts amb altures vertiginoses. Al defora unes negres rialleres venen unes teles treballades a mà —penso que estovalles i llençols— que van fer les delícies del shopping del grup, representat en majoria per les senyores. Al jardí un joc d'escacs de tamany natural —perquè tothom pugui seguir la jugada— i una marimba —xilòfons— de 10 negrets adolescents que ho feien molt bé.

A la nit ens porten a veure les evolucions, cançons, crits i dances dels Mushaa Saagan que són agrupacions folklòriques de negres que mostren totes les seves peculiaritats.

Voldria remarcar-vos que hi havia un dels grups —formats per negres que podien servir de model per a escultors— que es desenrotllava amb estentòries rialles i una aproximació ràpida a les senyores, que ens demostrava ben clarament que el negre no està a Rhodesia tan «collat» com diuen i que es pot moure amb «teatre de fer por» als blancs, sense temor a repressalia de cap mena.

Això pot tenir dues o tres vertents. Simplement que es tracti d'una manera de fer peculiar dels negres que actuen. Perquè tinguin ordre d'«augmentar les tintes» per tal que els visitants —majoria a Victoria Falls— estrangers tinguin la impressió que el negre també ramena les cireres; i encara podria ésser una cosa establerta de comú acord per a fer les delícies dels turistes aimants de les emocions eròtiques velades.

Recordo una de les estones curtes en que vaig assentar-me en el jardí de l'hotel de cara a les llunyanes cataractes. Amb el «teleobjectiu» es veu molt bé el pont de ferro d'un sol arc que junta la divisòria entre Rhodesia i els seus actuals antagonistes de Zambia, al través de la ferrada via.

Cap persona pot creuar el pont però de vegades es veuen vagons de tren empenyuts per una màquina que no s'arriba a veure i que queden al centre del pont. Molta estona després, una altra màquina de l'altre país els estira cap a dintre. Això, en un sentit i altre, tantes voltes diàriament com deu convenir a una determinada companyia internacional de «containers» per a les quals no existeixen ni trabes ni fronteres, sinó lliures esterlines (devaluades i tot).

Ah! Això sí. Cap home pot passar pel pont sense exposar-se als trets dels guardes d'un país o l'altre. Hi ha coses tan ridícules que fan pena.

Una cosa que cal també remarcar és el passeig en vapor pel riu Zambeze que tots recordarem i que és precisament el que cau per les cataractes.

Una petita salvetat. Les cataractes Victoria no tenen res a veure amb el llac Victoria —un dels suposats orígens del Nil—. La repetició del nom Victoria es comprèn perquè en època de la reina Victoria els anglesos van demostrar la seva extraordinària capacitat exploradora i a ells es deuen les principals descobertes en aquest i en altres continents. Les cataractes de que avui parlem foren descobertes per David Livingstone, quina vida exploradora el fa acreedor a l'admiraçió de qualsevol que tingui un xic despert l'esperit d'aventura.

És curiós prendre part en el creuer d'una hora i mitja aproximadament pel riu Zambeze. A una vorera Zambia, a